

Česko úspěšně nastartovalo proměnu učitelské přípravy — vyhodnocujeme cíle reformy přípravy učitelů za roky 2022 až 2024

18. 6. 2025

Schválením podrobné [Koncepce](#) a podepsáním [Memoranda](#) mezi MŠMT a všemi učitelskými fakultami o jejím naplňování v roce 2021 naplno odstartovala celostátní reforma učitelské přípravy, o níž jsme jako *Otevřeno*, *Učitel naživo*, *Začni učit!* a *Učitelská platforma* dlouho usilovali. Cílem reformy, k jejímuž pokračování se vláda Petra Fialy zavázala ve svém programovém prohlášení, bylo a je „*proměnit přípravu učitelů a učitelek v ČR tak, abychom každý rok připravovali dostatek nových učitelů a učitelek připravených pomáhat všem svým žákům naplno se rozvíjet, tedy učitele schopné přispívat k naplňování dvou hlavních cílů Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+.*“ První období reformy v letech 2022 až 2024 bylo rámováno šesti cíli, pro jejichž podporu jsme se spojili do *Kodlice pro proměnu učitelské přípravy* a na jejichž uskutečnění jsme se, oficiálním zapojením do řízení i vlastními aktivitami, podíleli. Nyní přicházíme s naším nezávislým vyhodnocením těchto cílů:

Reforma učitelské přípravy je dle našeho mínění dobře rozběhlá. Řada plánovaných kroků sice nebyla naplněna, ale podařilo se to nejdůležitější:

- Byla nastavena kultura spolupráce na skutečné změně.
- Byl vytvořen velmi kvalitní *Kompetenční rámec*, nadčasově a závazně určující, co mají učitelé a učitelky umět, a to včetně národní evaluace.
- Byla ukotvena pozice provázejícího učitele v zákoně a do zákona navržen nový systém praxí a podpory provázejících učitelů a učitelek, jehož přínos potvrzuje pilotní ověřování.
- Byly schváleny reformní *Rámcové požadavky* na učitelské studijní programy, umožňující a vyžadující profesněji orientované studium.

Tyto změny představují zásadní posun učitelské přípravy směrem k rozvoji kompetencí a [průlom pro rozvoj českého školství](#). Aby přitom doputovaly k dětem, tak je nezbytné v implementaci reformy dál pokračovat.

Reforma pokračuje a v letech 2025 až 2028 by měla být řízena navazující koncepcí, již však ministerstvo zatím neschválilo. K jejímu schválení proto pana ministra [veřejně vyzýváme](#).

Na následujících stranách přinášíme naše základní vyhodnocení 4 ze stanovených 6 cílů, pro něž nám to umožňuje náš dostatečný vhled a které současně považujeme za nejdůležitější. Naše hodnocení nelze vnímat jako úplný stínový report o plnění koncepce (která je natolik podrobná, že není v naší moci odpovědně vyhodnotit všechny její body), jakož spíš základní vyhodnocení jejích cílů, založené na tom, nakolik se staly, či nestaly skutečně zásadní změny, a opřené o data z naší spolupráce na reformě a z ministerských šetření.

Cíl 1: Vybudování kultury kontinuálního zvyšování kvality postavené na společné vizi — naplněno ▾

- 1.1 *Bude vytvořen kompetenční profil absolventa učitelství, který bude sloužit jako sdílená vize systému. — naplněno ▾*
- 1.2 *Naplňování profilu bude každoročně vyhodnocováno za účelem zisku formativní zpětné vazby pro FPU a celý systém v rámci Národního šetření budoucích a začínajících učitelů. — naplněno ▾*

Shrnutí: Byla nastavena kultura spolupráce na skutečné změně, a to jak zprvu na úrovni vedení ministerstva, fakult a dalších zapojených organizací, tak následně na úrovni dílčích pracovních skupin a též skrze každoroční celostátní konference. Byl participativně vytvořen a v říjnu 2023 schválen [Kompetenční rámec](#), určující 18 profesních kompetencí, jež si mají učitelé a učitelky osvojit. Pro evaluaci toho, do jaké míry se daří připravovat studenty učitelství v souladu s tímto rámcem, bylo na bázi kompetencí zavedeno *Národní šetření připravenosti*, které prokazuje svoji reliabilitu a jehož výsledky byly shrnuty ve výzkumných zprávách [za rok 2022](#) a [za rok 2023](#). Implementace reformy včetně rámce byla podpořena vznikem speciálních pracovních skupin a skrze dotační výzvu OP JAK. V rámci ní byla zahájena také tvorba oborově specifických kompetenčních rámců.

Hodnocení: Kompetenční rámec je nezbytný nástroj pro další zkvalitňování učitelské přípravy. Dle našeho mínění je velmi kvalitní a přináší příležitost [změnit, jak se v Česku učí](#). Kultura, která jej provází, dle naší zkušenosti svědčí o živém zájmu klíčových lidí z ministerstva a řady lidí z fakult jej skutečně uvádět do praxe. Národní evaluace probíhá způsobem, který vnímáme jako konstruktivní a přínosný. Některé dílčí body původní koncepce byly opomenuty, v kontextu omezených kapacit to však považujeme za přijatelné, a to především proto, že tyto své omezené kapacity ministerstvo úspěšně využilo k zajištění toho nejdůležitějšího: kvalitního kompetenčního rámce, jeho evaluace a kultury živé práce s ním – třebaže v kultuře změny je většina práce na fakultách stále před námi.

Naše přispění: Cíle bylo dosaženo zejména díky práci ministerstva a fakult, s nimiž jsme na něm spolupracovali. *Otevřeno* a *Učitel naživo* se podíleli na nastartování reformy a nastavení kultury spolupráce. Společně také iniciovali vznik *Komunity vzdělavatelů budoucích učitelů*, která se na podporu a implementaci reformy rovněž zaměřuje. *Učitel naživo* se podílel na obsahové tvorbě kompetenčního rámce. Celá naše *Koalice* se podílela na prosazení jeho schválení, na podpoře jeho další komunikace a na desítkách dalších kroků na cestě k uvedeným úspěchům.

Cíl 2: Úzké propojení fakult s praxí — částečně naplněno ▾

- 2.1 Budou koncentrovány sítě fakultních škol a prohloubena spolupráce mezi nimi a fakultami. Bude podpořen vznik klinických škol, zřizovaných univerzitou. — částečně naplněno ▾
- 2.2 Praxe budou vést nejlepší fakultní/provázející učitelé s adekvátními podmínkami pro kvalitní a reflektované praxe. — částečně naplněno ▾
- 2.3 Fakulty budou motivovány k co největšímu propojení akademických pracovníků s praxí v rámci části ukazatele P. — nenaplněno ▾

Shrnutí: Reforma se ve své první fázi zaměřila prioritně na zkvalitnění praxí nastavením systému podpory [provázejících učitelů](#). V roce 2023 byla pozice provázejícího učitele legislativně ukotvena a na konci května 2025 byla Poslaneckou sněmovnou schválena [novela školského zákona](#), která má provázejícím učitelům zajistit systémovou podporu a odpovídající podmínky pro kvalitní výkon jejich role od ledna 2026 (zejména vzdělávání a příplatek). Od února 2023 do prosince 2025 se tato podpora [pilotně ověřuje](#), aktuálně s 1 200 provázejícími učiteli na 400 školách. Průběžná evaluace pilotáže z listopadu 2024 jednoznačně potvrdila přínos tohoto systému pro kvalitu praxí budoucích učitelů. Dále vznikl [standard klinické školy](#); vznik pedagogických koncepcí a studií proveditelnosti klinických škol byl také podpořen v rámci dotační výzvy OP JAK. Zmíněný návrh novely školského zákona má veřejným vysokým školám umožnit klinické školy zřizovat jako veřejné.

Hodnocení: Provázející učitelé spoluprací se studenty učitelství i vysokoškolskými vzdělavateli propojují teorii a praxí, a zásadně tím ovlivňují kvalitu učitelské přípravy. Je proto klíčový úspěch, že se na ně poprvé zaměřila pozornost, ukotvila se jejich pozice a chystá se jejich systémová podpora. Oceňujeme realizaci pilotáže této podpory, která je ze strany ministerstva dobře koordinovaná, nezávisle evaluovaná a umožní systém praxí úspěšně doladit. Jako dílčí nedostatek vnímáme, že se podpora nepilotuje v celém navrženém rozsahu, tedy včetně odpočtů přímé pedagogické činnosti. Cíl reformy se tak podařilo významně posunout v jeho nejzásadnější části. Ta bude splněna za předpokladu, že zůstane reforma pro vládu v souladu s jejím prohlášením politickou prioritou a navržené novelizace, včetně podpory klinických škol, budou Parlamentem schváleny v tomto volebním období.

Naše přispění: Cíle bylo částečně dosaženo zejména díky práci ministerstva a fakult, s nimiž jsme na něm spolupracovali. Jako *Koalice* jsme advokačně podporovali schválení zmíněných novel zákonů včetně důležitého pozměňovacího návrhu. Učitel naživo od počátku reformy předává ministerstvu know-how spojené s kvalitními praxemi a podporou provázejících učitelů. Zastoupen byl v pracovní skupině ministerstva, podílel se na tvorbě standardu vzdělávání pro provázející učitele, metodických materiálů a podílel se také na realizaci pilotáže především v oblasti zajištění kvalitního vzdělávání provázejících učitelů.

Cíl 3: Rozvoj inovací přípravy učitelů a jejich podpora v regulaci

— **naplněno** ▾

- 3.1 *Proces udělování souhlasného stanoviska regulátora a Rámcové požadavky MŠMT budou upraveny tak, aby umožnily a usnadnily vznik inovací učitelského studia.* — **naplněno** ▾
- 3.2 *Budou stanoveny jasné standardy pro akreditaci profesních studijních programů z oblastí vzdělávání Učitelství a Neučitelská pedagogika. Na jejich základě budou upraveny Rámcové požadavky tak, aby byly magisterské a navazující magisterské programy učitelství spolu s dalšími programy přímo vedoucími ke kvalifikaci pedagogického pracovníka akreditovány jako profesně zaměřené studijní programy.* — **nenaplněno** ▾
- 3.3 *Dojde k přiblížení nároků na minimální objem přípravy alternativních cest ke kvalifikaci k pedagogicko-psychologické, didaktické a praktické složce NMgr. studia učitelství.* — **naplněno** ▾

Shrnutí: Ministerstvo schválilo [nové Rámcové požadavky](#), umožňující inovace a přinášející řadu významných změn, podrobně popsanych v odkázaném textu. Rámcové požadavky byly schváleny v dubnu 2024, tedy se zpožděním dvou let oproti harmonogramu Koncepce. Standardy pro formálně profesní programy nebyly vytvořeny. Na podzim 2023 byla též novelizovaná vyhláška o dalším vzdělávání (317/2005 Sb.) a následně i Standard doplňujícího pedagogického studia (DPS), které úpravou DPS zajistily významné přiblížení kvalifikačních cest učitele, a to nejen z hlediska objemu studia, ale i kvality s důrazem na praxi, autoevaluaci a soulad s Kompetenčním rámcem.

Hodnocení: Nové Rámcové požadavky ztělesňují dotažení rozhodnutí o nových závazných pravidlech pro učitelské studium a jejich schválení tak lze vnímat jako vrchol úspěchu celého hodnoceného období. Nové požadavky by sice dle našeho mínění měly být ještě reformnější, nicméně i takto jsou samy o sobě velmi reformní oproti požadavkům dosavadním, stejně jako jsou v řadě svých ohledů velmi kvalitně a promyšleně zpracovány tak, aby podporovaly a vyžadovaly potřebné a znemožňovaly nežádoucí. Právě jejich podobu a schválení vnímáme jako [průlom pro české školství](#). Jsme přesvědčení, že učitelské studium má být profesní především svojí skutečnou povahou, bez ohledu na to, zda je jako profesní kategorizováno formálně. Nevytvoření standardů pro profesní programy tak ve chvíli, kdy se profesním směrem posouvají obecné požadavky, nevnímáme jako podstatné či bránící potřebným změnám, a tím pádem i našemu celkovému pozitivnímu hodnocení. Nakonec velice oceňujeme úpravu požadavků na doplňující pedagogická studia, která představují rovnocennou cestu k učitelské kvalifikaci, ale zaměření na jejich kvalitu dlouho chybělo.

Naše přispění: Cíle bylo dosaženo zejména díky práci ministerstva a fakult, s nimiž jsme na něm spolupracovali. Otevřeno se podílelo na vyjednávání a ladění parametrů Rámcových požadavků. Celá naše Koalice se podílela na usilování o jejich schválení, a to zejména zorganizováním [Veřejné výzvy ministru školství ke schválení změn v přípravě učitelů](#).

Cíl 4: Zvýšení otevřenosti systému — nemůžeme hodnotit ▾

Cíl 5: Zvýšení atraktivity studia pro kvalitní uchazeče

— částečně naplněno ▾

- 5.1 MŠMT podpoří snahy o zvyšování atraktivity učitelství a studia učitelství prostřednictvím zvláštního finančního nástroje. — částečně naplněno ▾
- 5.2 Ministerstvo se v rámci spolupráce s fakultami na implementaci reformy zapojí do koordinace propagačních aktivit fakult a bude sbírat podněty pro jejich další podporu a pro propagaci učitelství vůbec. — nenaplněno ▾
- 5.3 Ministerstvo zváží zavedení zvláštních stipendií pro studenty učitelství, zvláště v případě závazku pokračovat v učitelství v disparitních regionech.
— nenaplněno ▾

Shrnutí: V letech 2022, 2023 i 2024 ministerstvo financovalo projekty směřující ke zvyšování atraktivity učitelství prostřednictvím dotační výzvy *Na učitelích záleží*, do níž celkem vložilo 15 milionů Kč. Díky této dotaci vznikla řada jednorázových projektů realizovaných mimo jiné všemi čtyřmi našimi organizacemi, mezi nimiž byla například též naše společná komunikační kampaň [Učitelé jsou třída](#), pořádaná ve spolupráci s pedagogickými fakultami v Praze a Brně. Žádnou ucelenou či dlouhodobější koncepci ovšem ministerstvo nepřijalo, a to ani přesto, že jsme mu společně předložili její návrh a dlouhodobě usilovali o posílení komunikace.

Hodnocení: Alokace financí do výzvy není dostatečná a pro rok 2025 se navíc snížila z 5 na pouhých 1,5 milionu Kč ročně. Opatření není naplněno v dlouhodobé koordinaci a strategii a není nám známo, že by probíhal zmíněný sběr podnětů pro další podporu. Aktivity tak byly jen dílčí a pro plnění cíle nedostatečné. Komunikaci navenek, získávání cílových skupin pro věc a propagaci reformy i učitelské profese vnímáme jako nejslabší místo celé reformy.

Naše přispění: Stanovený cíl byl naplněn pouze z části zejména díky ministerským úředníkům a též díky všem, kdo realizovali státem financované projekty, do nichž jsme se každoročně zapojovali též s našimi organizacemi. I přes naše opakované upozorňování (jednání s panem ministrem apod.) nejsou do komunikace směřující ke zvýšení atraktivity ze strany MŠMT alokovány dostatečné prostředky a komunikace není více koordinována.

Cíl 6: Rozvoj oborových didaktik — nemůžeme hodnotit ▾